

VLADIMIR NABOKOV • *Ada ya da Arzu*

Kelebek: Blue Morpho • Fotoğraf: Nabokov Cambridge'de, 1920

Ada or Ardor: A Family Chronicle

© 1969 Dmitri Nabokov

Bu kitabın yayın hakları Wylie Agency'den alınmıştır.

İletişim Yayınları 807 • Dünya Edebiyatı 170

ISBN-13: 978-975-470-951-3

© 2002 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1-7. Baskı 2002-2018, İstanbul

8. Baskı 2023, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYAN Fatih Özgüven

DİZİ KAPAK TASARIMI Bülent Erkmen

KAPAK UYGULAMA Zeynep Arman

UYGULAMA Hasan Deniz

DÜZELTİ Serap Yeğen

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadag, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VLADIMIR NABOKOV

Ada ya da Arzu

Bir Aile Tarihçesi

Ada or Ardor
A Family Chronicle

ÇEVİREN *Fatih Özgüven*

VLADIMIR NABOKOV 1899'da St. Petersburg'da doğdu. Varlıklı, liberal bir ailenin en büyük oğluydu. Bolşevikler iktidara geldiğinde aile Rusya'dan ayrılarak önce Londra'ya, sonra Berlin'e gitti. Nabokov, öğrenimini Cambridge, Trinity College'da tamamladı. 1923 ile 1940 arasında anadilinde romanlar, hikâyeler, oyunlar, şiirler yazdı ve kuşağının seçkin Rus göçmen yazarlarından biri olarak ün kazandı. 1940 yılında karısı ve oğluyla ABD'ye göç etti, 1941'den 1948'e kadar Wellesley College'da dersler verdi. 1955'te yayımlanan *Lolita*'nın (İletişim, 1999) dünya çapındaki başarısından sonra, 1959'da Cornell Üniversitesi Rus Edebiyatı profesörlüğünden emekli olarak İsviçre'ye yerleşti. Nabokov, İngilizce yazdığı ilk romanı *The Real Life of Sebastian Knight*'ı (*Sebastian Knight'in Gerçek Yaşamı*, İletişim, 2003) 1941'de yayımladı ve ondan sonra bu dili şartırcı bir yaratıcılıkla kullanarak eserlerini İngilizce yazmaya devam etti. Vladimir Nabokov 1977'de, İsviçre'nin Montreux kentinde öldü. *Lolita* dışında, önemli romanları arasında, fantastik bir aile romanı parodisi olan *Ada or the Ardor* (*Ada ya da Arzu*, İletişim, 2002) sayılmalıdır. İletişim Yayınları'ndan çıkan diğer kitapları: *Karanlıkta Kahkaha* (1993), *Pnin* (1999), *Bir Günbatımının Ayrıntıları* (1999), *Rua, Dam, Vale* (2000), *Lujin Savunması* (2001), *Cinnet* (2003), *Göz* (2005), *İnfaza Çağrı* (2007), *Saydam Şeyler* (2010), *Konuş, Hafıza* (2011), *Nikolay Gogol* (2012), *Maşenka* (2012), *Laura'nın Aslı* (2012), *Rus Edebiyatı Dersleri* (2013), *Solgun Ateş* (2013), *Edebiyat Dersleri* (2014), *Don Quijote Dersleri* (2016), *Yetenek* (2016), *Çarpık Dünya* (2019).

Véra'ya

İÇİNDEKİLER

Önsöz: Acımasızlık, Güzellik, Zaman • ORHAN PAMUK	7
Birinci Bölüm	21
İkinci Bölüm	319
Üçüncü Bölüm	431
Dördüncü Bölüm	509
Beşinci Bölüm	539
Ada ya da Arzu'ya Notlar • Vivian Darkbloom	559

ÖNSÖZ
ACIMASIZLIK, GÜZELLİK, ZAMAN
ORHAN PAMUK

Bazı yazarlar bize çok şey öğretmelerine, yalnız hayat değil, yazı ve edebiyat konusunda temel görüşlerimizi oluşturmalarına, onları sevgi ve tutkuyla okumamıza rağmen hayatımızın bir döneminde kalırlar. Daha sonraki yıllarda onları yeniden okuyorsak eğer, hâlâ onlara gerek duyduğumuz için değil, sırf bir zamanlar onları okuduğumuz için, yani “nostalji” tadıyla okuruz. Hemingway, Sartre, Camus, hatta Faulkner benim için bu çeşit yazarlardandır. Onları seyrek olarak yeniden elime aldığımında, bu yazarların artık bana yeni bir güç aşılamalarını beklemem, bir zamanlar beni nasıl etkilediklerini, benim ruhumu nasıl oluşturduklarını *hatırlamak* isterim yalnızca.

Bir de sürekli gereksinim duyduğum yazarlar vardır. Proust’u elime her alışımında yazarın kahramanlarının kararsızlık, tutku ya da aşklarına göstereceği dikkatin ne kadar sınırsız olabileceğini bir daha hatırlamak istemişimdir. Dostoyevski’yi okuyorsam, diğer bütün endişe ve tasarımlarına rağmen, roman yazarının asıl tasasının derinlik olduğunu hatırlamaya ihtiyacım vardır. Bu tür büyük yazarların büyüklüğü sanki biraz da onlara duyduğumuz bir ihtiyaçtan kaynaklanır. Nabokov sürekli yeniden okuduğum bu vazgeçilmez yazarlardandır.

Lolita’nın, *Solgun Ateş*’in ya da Nabokov’un üslubunun en

parlak örneklerini verdiği *Konuş Bellek*'in okuna okuna yıpranmış kopyasını bir yolculuğa çıkarken, yaz tatili için bavulumu yaparken, hatta son romanımın son sayfalarını yazmak için kapanacağım otel odasına giderken vazgeçilmez bir ilaç paketini ihtiyatla yanıma alır gibi çantama koydurtan şey nedir?

Nabokov'un düzyazısının güzelliği elbette. Ama "güzellik" dediğim şey bir açıklama değil. Nabokov'un kitaplarının güzelliğinin altında her zaman "kötücül" (bir kitabının adında da kullanmıştır bu kelimeyi) ve zalim bir yan vardır. Bu özellikler de güzelliğin "zamandışı" yanının bir yanılama olduğunu bize hissettirerek onu Nabokov'un yaşadığı hayata, çağa ve kültüre bağlar. Faustvari bir anlaşmayla bedeli acımasızlık ve kötücül bir şey olan bu güzelliğin üzerimdeki etkisini anlatmaya çalışayım.

Lolita'nın tenis oynayışının anlatıldığı o ünlü sahneyi, Charlotte'un Hourglass Gölü'ne ağır ağır girişini, Humbert'in Lolita'yı kaybettikten sonra bir tepelikten yol kenarından aşağıdaki küçük bir kasabaya -oyun oynayan çocuk cıvıltılarını dinleyerek- bakışını (karsız bir Brueghel tablosu) hatıralarında bir gençlik sevgilisiyle ormanda buluşmalarını, oğlu küçük Dimitri'nin trenlere bakışını, ya da bir elinde babasının, öteki elinde annesinin eli yürüyüşünü, *Lolita*'ya yazdığı sonsözde yazımının tam bir ay sürdüğünü söylediği (hepsi on satırdan ibarettir!) Kasbeam şehrindeki berberi, ya da *Ada*'daki kalabalık aile sahnelerinden birini okurken hayatın tamı tamına böyle olduğunu, yazarın hepimizin bildiği şeyleri şaşırtıcı, hayranlık uyandıran, hatta gözyaşartıcı bir kesinlik ve doğrulukla, gerekli yere, tam da gerekli -ve bizim aklımıza asla gelmeyecek- bir şekilde yerleştirdiğini hissederiz. Nabokov da, tamı tamına neyi iyi yaptığını iyi bilen bir yazarın mağrur güveniyle bir keresinde "gerekli yere gerekli kelimeyi" bulmakta çok iyi olduğunu bildiğini söylemiştir bize. "Doğru Kelime"nin, Flaubert'çi anlamıyla bu mükemmel seçimi, düzyazıdaki bu kesinlik, öylesine başdöndürücüdür ki yazı bir an sihirli bir nitelik kazanır. Yazarın zekâsı, yaratıcılığı, talihi, ya da Tanrı'nın ona verdiği bir yeni kelimeyle (benim gibi yazarlarda kıskançlık, hayranlık ve

bir tür özdeşleşme isteği uyandıran bu Tanrı lütuflarının sonu gelmez hiç) açıklanabilecek bu sihrin arkasında okura doğru ve okura karşı acımasız bir çıkış vardır.

Nabokov'un acımasızlığı dediğim bu şeyi daha iyi anlayabilmek için Lolita'nın kendisini acımasızlıkla (bu haklı bir acımasızlıktır) terketmesinden kısa bir süre önce Humbert'in biraz da vakit öldürmek için gittiği Kasbeam'daki berbere bir bakalım. İhtiyar bir taşra berberidir bu, çenesi hiç durmaz, Humbert'i tıraş ederken durmadan beyzbolcu oğlundan söz eder. Gözlüklerini Humbert'in önlüğüne silmesiyle, Humbert oğlu hakkındaki küpürleri okurken makasının durmasıyla, birkaç cümlede harikulade canlandırılmış bir berberdir bu. Onu okurken Türkiye'de bile onu tanıdığımızı hissederiz. Son anda ama, Nabokov bizi şaşırtan bir kart daha açır. Humbert konuya o kadar ilgisizdir ki berberin hakkında solmuş gazete kesikleri gösterdiği oğlunun ta otuz yıl önce ölmüş olduğunu son anda fark eder.

Böylece Nabokov'un bir ayda yazdığı iki cümleyle, bir taşra berberinin atmosferi bütün inandırıcılığıyla çizilmişken ve adamın gevezeliği ve oğlunun başarılarıyla övünüşü Çehov'cu (Nabokov'un duyduğu hayranlığı gizlemediği bir yazar) zevklerle, "ölü oğul" hayalinin melodramatik duyarlılığı tam okuyucunun iyi niyetlerle kabul etmeye hazırlandığı "taşrada kayıp ve hüzün" temasına çevrilecekken acımasız ve alaycı bir kopmayla anlatıcı kahramanımızın berberin dertleriyle hiç ilgilenmediğini öğreniriz. Dahası, aşk acelesiyle kıvranan Humbert'in telaşına kapılmış biz okurlar da bir an berberin ta otuz yıl önce ölmüş oğlu için, tıpkı baş kahraman ve anlatıcı gibi hiç kederlenemeyeceğimizi anlarız hemen. Anlatının güzelliğinin bedeli olan acımasızlığın şimdi biz okurlar da suç ortaklarıyızdır. Yirmili yaşlarda Nabokov'u hep tuhaf bir suçluluk duygusuyla ve bu suçluluğa kalkan olsun diye geliştirmeye çalıştığım Nabokovyen bir gururla okudum. Romanların güzelliği kadar benim dünyamda onlardan alınan zevkin de bedeli buydu.

Nabokov'un acımasızlığını ve bunun güzelliğini anlamak için önce hayatın Nabokov'a ne kadar acımasız davrandığı-

nı bir hatırlamak gerekir. Zengin bir Rus aristokrat ailesinden gelen Nabokov Bolşevik devriminden sonra malını mülkünü, topraklarını, konaklarını kaybeder. (Daha sonra gururla bunun kendisi için önemli olmadığını yazacaktır.) Rusya'dan, İstanbul üzerinden (bir gün kalır) önce Berlin'e, burada sürgün hayatı yaşadktan sonra da Paris'e, Nazilerin Fransa'ya girmesinden sonra da Amerika'ya göçer. Berlin'de Rusça yazarak bir edebiyat dili olarak sahiplenebildiği ana dilini Amerika'da kaybetmiştir. Liberal bir siyasetçi olan babasını ise, *Solgun Ateş*'te bir benzerini alay ve acımasızlıkla canlandırdığı yanlışlıkla işlenmiş bir cinayet ile yitirir. Kırkında Amerika'ya göç ettiğinde babasını, üyeleri dünyanın her bir yerine dağılan ailesini, servetini ve ana dilini kaybetmiştir artık. Edmund Wilson'un "en alttakine bir de tekme atmak" diye özetlediği tuhaf acımasızlığı, ya da "siyaset" ile hiç ilgilenmediğini gururla söylemesini, sıradan insanın sıradan alışkanlıklarıyla kitsch ve bayağılık eleştirisini aşan bir aşağılamayla alay etmesini, okurken dudaklarını kıpırdatan okurlar için yazmadığını ima etmesini kolay bir ahlakçılıkla yargılamak istemiyorsak eğer, Nabokov'un hayatındaki bu kayıpları ve onun Lolita gibi, Sebastian Knight gibi, John Shade gibi kahramanlarına olağanüstü bir şefkat gösterdiğini hatırlamalıyız.

Kasbeam kasabasındaki berber örneğinde olduğu gibi, acımasızlık Nabokov da hayatın, başkalarının, doğanın, fiziksel çevrenin, sokakların, şehirlerin bizim acılarımıza, dertlerimize hiç mi hiç cevap vermediğini en ince ayrıntılarıyla göstermek şeklinde ortaya çıkar. Bu bize Lolita'nın ölüm hakkındaki üvey babasının da çok takdir ettiği gözlemini hatırlatır: Ölümün en korkunç yanı "insanın tek başına olduğunu bilmesi" der Lolita. Nabokov'u okumanın derin zevki, hayatlarımızın dünyanın kendi iç mantığına hiç mi hiç uymadığı yolundaki acımasız gerçeği, güzelliğin kendisi olarak fark etmemizdir. Ancak iyi edebiyatın bize sevdirebileceği dünyanın bu derin mantığını keşfettiğimizde elimizde güzelliğin tesellisi kalır yalnızca: Nabokov'un nesrinin kelebek kanatlarını hatırlatan parlaklığı, simetrisi, yaptığı işin her zaman fazlasıyla bilincin-

de olan bir yazarın sezgiyle kendisinin “prizmatik Babil” dediği ışık, zekâ ve ayna oyunları dünyanın ve hayatın acımasızlığına karşı sarılabileceğimiz tek şeydir belki. Lolita’sını kaybettikten, hayat tarafından acımasızca ezildikten sonra Humbert okura artık elinden kelimelerle oynamaktan başka hiçbir şey gelmediğini söyler ve yarı alaycı bir şekilde “sanat denen sığınak”tan dem vurur.

Bedeli acımasızlık olan bu sığınak, tıpkı bütün roman boyunca okurun hissedeceği Humbert’in sinizminden anladığımız gibi bir suçluluk duygusu da yaratır. Nabokov’un nesri, güzelliğinin bedeli olan acımasızlığın sonucu -tıpkı küçük bir çocuğun saflığında zaman dışı güzelliği arayan Humbert gibi- bir suçluluk duygusuyla malüldür. Yazarın, anlatıcının, romanları hikâyeleri bize anlatan o harika dilin sahibinin bu suçluluğu hep basturmaya çalıştığını hissederiz: Ya pervasız bir alaycılığın zekice bir saldırganlığın dalgaları arasında fark ederiz bu huzursuzluğu, ya da kahramanların ikide bir geçmişlerine, çocukluk anılarına dönmelerinden.

Hatıralarından da anlayacağımız gibi çocukluk Nabokov için hayatın geri kalanının kıyaslandığı bir altın çağdır. Tolstoy’un *Çocukluk ve İlk Gençlik*’inden etkilenerek yazdığı anılarında Nabokov, Tolstoy’un Rousseau’dan devraldığı suçluluk duygularıyla ilgilenmez. Belli ki onun için suçluluk çocukluktan ve Bolşevik ihtilalinden sonra cennet Rusya’dan uzaklaştıktan sonra ve kendi özel edebi üslubunu oluştururken yaşanacak bir acıdır. Puşkin bir zamanlar “bütün Rus yazarları kayıp çocukluklarını anlatırlarsa günümüz Rusyası’ndan kim söz edecek?” diye şikâyet etmişti. Nabokov’da, Puşkin’in şikâyet ettiği bu aristokratik -toprak sahipleri- edebiyatının modern bir uzantısıdır, ama elbette ki yalnız bu değildir.

Nabokov’un sürekli takılmaktan, alaycılıkla iğnelenmekten hoşlandığı Freud ile çatışmasının ardında, en derinde çocukluğun altın çağını suçluluk duygularından, ödipal karmaşalardan, yasak ve günah söylemlerinden koruma gayreti olması, Nabokov’un ileri sürdüğü gibi Freud’un saçmalıkları değil. Çünkü “zaman”, “hafıza”, “ölümsüzlük” gibi konularda yaz-

maya başladığı zaman -kimi zaman en parlak sayfaları- Nabokov'da Freud tarzı bir "büyücülük" yapmaya girişiyor.

Nabokov'un "zaman" fikrinin arkasında güzelliğin bedeli olan acımasızlık ve suçluluk duygularına bir karşı çıkış vardır. *Ada*'da üzerinde uzun uzun duracağı zaman anlayışıyla Nabokov okura, hafızamız sayesinde çocukluğumuzu ya da arka da bıraktığımız "altın çağı" yanımızda taşıyabileceğimizi hatırlatır. Bu bilinen, basit düşünceyi Nabokov olağanüstü bir şiirsellik ve şimdi ile geçmişin aynı anda aynı cümlede yaşatabilme gayretiyle ayakta tutar. Geçmişten gelen ve en olmadık zamanda karşımıza çıkan anı yüklü eşyalar, harika hatıralarla yüklü görüntüler, anlatıcının karşılaştırmaları bizi hep şimdinin berbatlığı yanında bir "altın çağ" olduğu yolunda uyarır. Hatırlama denen şey, -Nabokov'a göre yaratıcı yazarın ve hayal gücünün en büyük silahı- şimdiki geçmişin halesiyle kuşatarak yaşamamızı sağlar. Ama Proust'taki gibi geleceği olmayan, hayat yolculuğu tamamlanmış bir anlatıcının geçmişi hatırlaması degildir bu. Hafıza ve zaman konusundaki ısrarlarından anlayacağımız gibi, şimdinin ve geleceğin, anıların oyunları ve zamanın dalgalanmalarıyla yapıldığını bilen bir yazarın kararlılığıdır. Lolita'nın dengesi ve diriliği geçmişle şimdi arasındaki bu huzurlu, huzursuz gidip gelmelerden oluşur: Önce Lolita öncesi çocukluk hatıraları, sonra Lolita kaçtıktan sonra, Lolita ile yaşamış mutluluğun hatıraları. Nabokov bu harika anılardan söz ederken sık sık cennet sözcüğünü kullanır - bir keresinde de "cennette buzdağları" der.

Ada ise Nabokov'un geçmişte kalan bu cenneti günümüze taşımaya çabasıdır. Bu altın çağı hatıraların dünyasını yaşadığı günde ne Amerika'da -çünkü Lolita'nın Amerikası bayağılık ile özgürlük arasında gider gelir- ne de Rusya'da -ya da Sovyetler Birliği'nde- yaşatamayacağını bildiği için Nabokov bu iki ülkenin hatıralarından üçüncü bir hayal ülke, edebi bir cennet yaratmıştır. Çocukluğu günahsızlık çağı olarak gören yazarımızın kendini bitmez tükenmez ayrıntıların masumiyetine bırakarak yarattığı bu harika, tuhaf, aşırı ve narsistik dünya her bakımdan çocuksudur. Yaşlı yazarın hatıralarını yazarak çocukluğu-

na dönüşü yerine, Nabokov ters, zarif ve çok iddialı bir takayla çocukluğu yaşlılığa taşımayı denemiştir burada. Âşık kahramanlarımızın çocukluk aşkları yalnızca yüceltilmez, bütün hayatları boyunca bu aşka ve birbirlerine bağlı kalarak çocukluklarımızı da korudukları hissettirilir. Humbert'in cenneti bir çocuğun aşkında araması gibi Van ile Ada'da çocukluk aşklarını bütün hayatlarına yayarak cennette yaşamak isterler. Önce kuzen olduklarını, daha sonra da iki âşığın aslında kardeş olduklarını öğreniriz. Nabokov nefret etmekten hoşlandığı Freud gibi, tabuların bizi çocukluğun cennetinden uzak tuttuğunu farkında olmadan söyler gibidir.

Nabokovcu çocukluk, suçtan günaha uzak bir cennet olduğu için Ada ve Van'ın aşklarındaki egoistçe yana asıl hayranlık duymamız gerekir. Yazarımız Nabokov gibi bir büyük büyücü olduğu için de bu hayranlığı duyarız da. Bu da okuru, Van'a duyduğu büyük aşkın karşılığını alamayan zavallı Lucette ile özdeşleştirmeye götürür. Van ile Ada, anlatıcının onlar için yarattığı o harika, tuhaf, acıip aşk cennetinde yaşarken kitabın en çağdaş, huzursuz ve mutsuz kişisi Lucette, Nabokovcu bir acımasızlığın kurbanı olur ve Ada'nın kimi okurlarının kitap için hissettiği gibi büyük aşkın ve kitabın dışında kalır.

Yazarın büyük olabilmesi için okurun da büyük olması gereken yer burasıdır. Nabokov'un cenneti günümüze getirmek, hayata karşı kendi dünyasını yaratabilmek için *Ada*'da gösterdiği çaba, yazarın kendi olmağdaki kararlılığı ve kendi şaka ve saplantılarında ısrarı, kendi zevklerine, oyunlarına, hayal gücünün sınırsızlığına gösterdiği özsaygısının aldığı mağrurca boyut, sabırsız okur için zaman zaman *Ada*'yı kabul edilemez bir noktaya yaklaştırır. Proust'un, Kafka'nın, Joyce'un da okura karşı yazdığı yerdir burası ama postmodernist şakanın babası Nabokov (böyle olacağını bilseydi, belki de reddederdi bu baharlığı), bu yazarlardan farklı olarak okurun tepkisini de öngörür, ve onu da oyuna katar: Van'ın yazdığı felsefi romanın zorluğunu, “yelpaze sallayan hanımların oturma odası gevezeliklerinde” onu kendini beğenmiş görmelerini, edebi şöhretin ona vız gelmesiyle açıklar.

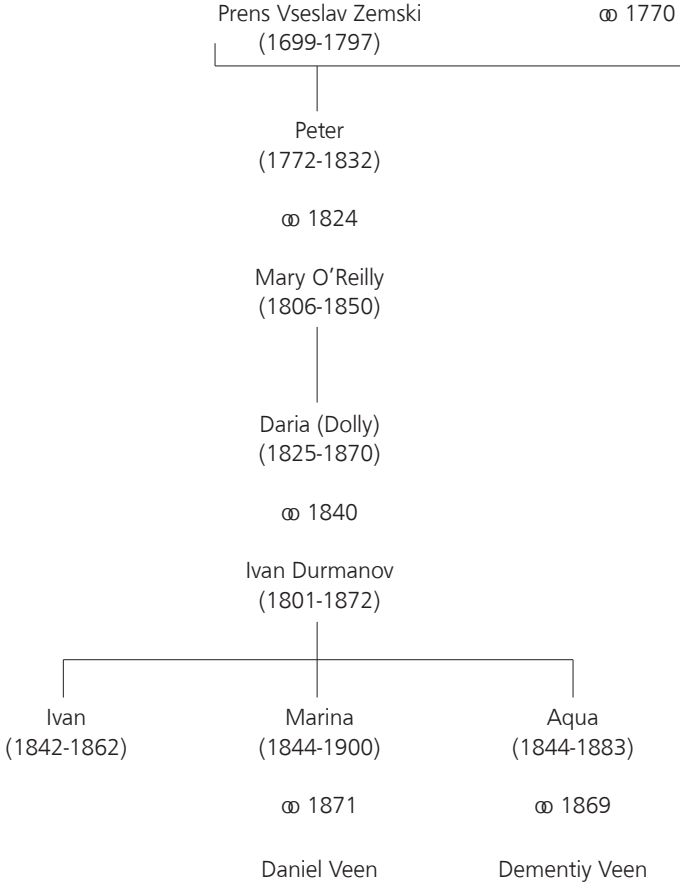
Bu mağrur Nabokovcu tutumu, herkesin romancıdan toplumsal ve ahlaki yorumlar yapmasını beklediği, gençlik yıllarımda içimde gizli bir zırh gibi taşıdığım söylemeliyim. Türkiye’den bakıldığında, 1970’lerde Nabokov romanları *Ada*’nın kahramanları gibi, varolmayan bir dünyaya ilişkin “günümüzden kopuk” fanteziler gibi gözükürdü. Yazmayı tasarladığım kitapları acımasız, eşitsiz ve çirkin toplumsal ortamın ahlaki talepleriyle boğmaktan korktuğum için yalnız *Lolita*’yı değil, *Ada* gibi Nabokov’un kendi takıntılarını, şakalarını, edebi oyunlarını ve göndermelerini, cinsel hayallerini, bilgiçliğini ve alaycılığını sonuna kadar götürdüğü kitapları benimsemek bana tek başına yapılması gereken ahlaki bir yükümlülük gibi görünürdü. Bu yüzden benim için büyük edebiyatın hemen yanibaşında bir yerde suçluluk duygusunun serin ve insanı yalnız hissettiren rüzgârı eser. *Ada*, bir büyük yazarın bu suçluluk duygusu hiç yok gibi yapmaya çalışması, cenneti büyük edebi yeteneği ve iradesiyle bugüne getirme çabasıdır. Bu yüzden bir kere bu büyük kitaba güveninizi kaybedersiniz, başta *Ada* ile Van’ın kardeş aşkı olmak üzere kitaptaki her şey, niyet edildiğinin tam tersi bir günaha batar.

Yirmi yıl önce Nabokov hakkında konuşmaktan çok zevk aldığım tek kişi Fatih Özgüven, *Lolita*’dan sonra bu büyük ve vazgeçilmez romanı da Türkçe’ye çevirdi. Edebiyatımızın son otuz yılda çıkardığı bu en büyük çevirmenin elinde Nabokov’un bütün şakaları, aykırılıkları ve tuhaf güzelliğiyle Türkçe konuştuğunu hayranlıkla görüyoruz.

Mr. and Mrs. Ronald Oranger, bir iki küçük roman kişisi ve Amerikan vatandaşı olmayan bazı kişiler dışında, bu kitapta adı geçen bütün kişiler ölüdür.

(Yay. Haz.).

Aile Ağacı

Prenses Sofia Temnosiniy
(1755-1809)

Olga
(1773-1814)

∞ 1793

Erasmus Veen
(1760-1852)

Dedalus
(1799-1883)

∞ 1837

Barones Irina Garin
(1820-1838)

Dementiy (Demon)
(1838-1905)

∞ 1869

Aqua Durmanov

Ivan (Van)
(1870-)

Ardelion
(1800-1848)

∞

Mary Trumbell
(?-1849)

Daniel
(1838-1893)

∞ 1871

Marina Durmanov

Adelaida (Ada)
(1872-)

Lucinda (Lucette)
(1876-1901)

∞ 1893

Andrey Vinelander
(1865-1922)

BİRİNCİ BÖLÜM

1

Büyük bir Rus yazarı, ünlü bir romanın başında (*Anna Arkadyeviç Karenina*, İngilizce'ye çeviren R.G. Stonelower, Mount Tabor Ltd. Yayınevi, 1880) “Bütün mutlu aileler az çok birbirinden farklıdır; bütün mutsuz aileler ise az çok birbirine benzer,” der. Bu ifadenin birazdan gözlerinizin önüne serilecek olan hikâyeyle, ilk yarısı olsa olsa Tolstoy'un başka bir eserine, *Detstvo i Otroçestvo* (Çocukluğum ve Anayurdum, Pontius Press, 1880) daha yakın olan bir aile tarihçesiyle pek az ilgisi var, hatta hiç yok.

Van'ın anneannesi Daria ('Dolly') Durmanov, büyük ve biçim biçim ülkemizin kuzeydoğusunda bir Amerikan vilayeti olan Bras d'Or'un valisi Prens Peter Zemski'nin kızıydı. Prens Zemski, 1824'te Mary O'Reilly adında İrlandalı bir sosyete hanımıyla evlendi. Bras'da doğan ve tek çocuk olan Dolly, 1840'da, başında kavak yelleri esen bir yaşta, on beşinde, Yukon Kalesi komutanı ve sulhsever taşra beyefendisi General Ivan Durmanov'la evlendi. Generalin, hâlâ sevgiyle 'Rus' Estotya'sı denilen ve tahısal anlamda kendiliğinden 'Rus' Kanada'sına ya da 'Fransız' Estotya'sına karıştıran ve Yıldızlı ve Şeritli